

NT-17120/I–II. IRODALOM 9. TANKÖNYV TANMENETJAVASLAT

(heti 2, évi 74 óra)

Megjegyzések

A tankönyv természeténél fogva nem tanterv, hanem taneszköz. A tanár joga és kötelessége, hogy az oktatáspolitikai dokumentumoknak – különösen a kimeneti, érettségi vizsgakövetelményeknek – megfelelően, illetve a tanulócsoporthoz ismereteit, képességeit, beállítódását, motivációját szem előtt tartva válogasson a taneszköz kínált témákból, művekből, feladatokból. Mint ahogy az is, hogy a tankönyvben nem szereplő szövegekkel, témákkal foglalkozzon, vagy más feladatokat találjon ki egy-egy téma, mű feldolgozásakor, a tanulás folyamatában. A könnyebb tájékozódás kedvéért piros színű kiemelés kaptak az érettségi vizsgakövetelményben megjelenő fogalmak (az emelt szintet csillaggal is jelöltük) és azok a művek, amelyek tanítását a kerettantervek [3. sz. melléklet, 3.2.01: Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára; 4. sz. melléklet, 4.2.01: Kerettanterv a gimnáziumok 7–12. évfolyama számára; 5. sz. melléklet, 5.2.01: Kerettanterv a gimnáziumok 5–12. évfolyama számára; 6. sz. melléklet, 6.2.01: Kerettanterv a szakközépiskolák 9–12. évfolyama] is előírják.

A kooperatív csoportmunkára ajánlott feladatsorokat, tanári kalauzokat mozaik, illetve szakértői mozaik technikával célszerű feldolgozni, nem kell tehát minden feladatot minden csoportnak megoldania. Sőt, a feladatsor maga is kínálat, egyáltalán nem szükséges minden feladatot megoldani. Célszerű viszont a ráhangolódás – jelentésteremtés – reflektálás konstruktivista tanulássegítési-tanulási modell folyamatát megőrizve válogatni. Nem jelöltem külön, de a szemléltetésnek mindenkor részét képezik az egyéni vagy csoportprezentációk, poszterek. Ezeket mobiltelefonnal lefényképezve a diákok jegyzetként is használhatják.

Ne sajnáljuk a bevezető témára tervezett időt. Alatta fontos információkhoz juthatunk az osztályba járó diákok előzetes tudásáról, irodalommal, olvasással kapcsolatos beállítódásáról, gondolkodásáról, képességeiről. A közös értelmezések folyamatában megkezdődhet a szintre hozás, az irodalomfogalom (fikcionalitás, nyelvi megalkotottság, történetiség, intertextualitás), irodalomtanulás és irodalomértés sarkpontjainak, közös nevezőinek alapozása. Használjuk ki csoporton belül (heterogén csoportok) és csoportok között (homogén csoportok) a differenciálásban rejlő lehetőségeket is.

Házi olvasmányok

Alábbi lista a fenti kerettantervek által előírt műismereti minimum alapján készült. Tartalmazza jelen tanmenetben szereplő, a tantervekben nevesített vagy választási lehetőségként felkínált művek mindegyikét. A listában *-gal jelöltük azokat a műveket, amelyek esetében a tanterv műismereti minimumként csupán részletet jelöl meg, és részlet, valamint feldolgozást segítő feladatsor, elemzés található a tankönyvben.

*Homérosz: *Iliász*

*Homérosz: *Odüsszeia*

Szophoklész: *Antigoné*

*Szophoklész: *Oidipusz király*

*Dante: *Isteni színjáték – Pokol*

Shakespeare: *Hamlet* vagy *Romeo és Júlia*

*Cervantes: *Don Quijote*

Memoriter:

Monológ/monológ-részlet egy Shakespeare-drámából

Óra	Téma Mű	Fogalmak, összefüggések	Tanulói tevékenységek	Szemléltetés	Differenciálás, mélyítés, dúsítás
SZÖVEGVILÁGOK 4 ÓRA					
1.	Az irodalom eredete, szóbeliség és írásbeliség Népszerű irodalom – szépirodalom	művészet, irodalom, irodalmisság , írásbeliség , szóbeliség , esztétika horror, thriller, krimi , kultuszkönyv, bestseller , lektúr, sci-fi írónia, irodalmi kultusz népszerű irodalom (populáris) és magas (elit) kultúra, határterületek	gyűjtőmunka, eszmecsere, ötletbörze pókhálóábrával, szöveg- és képelemzés, véleményalkotás, példázás házi feladat: Tk. I. k. 10. o. 9–13. (Eco- részlet feldolgozása) érvgyűjtés, vita, megbeszélés; szöveg- és képelemzés szövegértelmezés, alternatív szövegek (történetek) megalkotása (kitalálása), kreatív írás	a tanulók olvasói tapasztalatai, meglévő tudása; a tanulók olvasói tapasztalatai, meglévő tudása; Tk. I. k. 11–13. o. képei Tk. I. k. 8–10. o. képei	falfirkák, viccek, Örkény István: <i>Csupa közhely</i> Tk. I. 10. o. 1–4. feladatok
2.	Az irodalom mint világalkotás Umerto Eco: <i>A regény mint kozmológiai tény</i> – részlet	fikció (kitaláció), szövegvilág, az írás mint világalkotó tevékenység, valószerűség, meseszerűség	kép- és szövegértelmezés, példagyűjtés, besorolás, kreatív írás, házi feladat: Tk. 16. o. 17.	a tanulók olvasói tapasztalatai, Tk. I. k. 14–15. o. képei	szakszöveg értelmezése (17. o.)
3.	Műnemek, műfajok	műnem , epika, líra, dráma, rendszer, rendszerezési igény, műfaj	tudásmozgósítás, poszterkészítés, besorolás indoklással, szöveg- és táblázatolvasás jelöléstechnikával, önálló tudásalkalmazás		
4.	Szerző – mű – befogadó Karinthy Frigyes: <i>A cirkusz</i>	irodalmi közlésfolyamat , szerző, mű , befogadó, befogadás , jelentés , olvasó és mű párbeszéde, értelmezés	tudásmozgósítás, véleményalkotás, állókép, novellaelemzés, illusztrációkészítés, kreatív írás, eszmecsere	Tk. I. k. 34–36. o. képei Részlet Truffaut <i>451° Fahrenheit</i> c. filmjéből	Pierrot: <i>A bohóc</i> W. Stevens: <i>A ház csendes volt, s a világ aludt</i>
Óra	Téma Mű	Fogalmak, összefüggések	Tanulói tevékenységek	Szemléltetés	Differenciálás, mélyítés, dúsítás
MÍTOSZ ÉS IRODALOM 2 ÓRA					
5.	Mítoszok	világmagyarázat, mítosz , mitológia , öskép , összetett tudatforma, szóbeliség	tudásmozgósítás, szakszöveg értelmezése, vázlatkészítés, példázás, képolvasás, tudásalkalmazás	Várkonyi Nándor a mítoszokról – részlet Tk. I. k. 42–44. o. képei	

6.	Múzsák a görög mitológiában Hésziodosz: <i>Istenek születése</i> – részlet A világ keletkezése a görög mitológiában Hésziodosz: <i>Istenek születése</i> – részlet	múzsza, feladatkör keletkezés mítosz, sokistenhit, istennemzedékek, istenek harca, emberszerűség, változatlan világrend, mitologikus idő, olümposzi istenek	szócikk írása, ismertetés, állóképalkotás, szövegelemzés, képolvasás szövegelemzés, táblázatolvasás, szerepfelvétel házi feladat: a világekorszakok önálló feldolgozása (Tk. I. k. 53. o.) vagy gyűjtőmunka /kreatív írás Tk. I.k. 55. o. 14. vagy 16. vagy 17. vagy 18. feladat	Tk. I. k. 45–47. o. képei, táblázata Tk. I. k. 48–49. o. képei, 51. o. táblázata	Nehezen olvasó tanulócsoporthoz a Hésziodosz szöveg helyett ajánljuk Trencsényi – Waldapfel Imre <i>Görög regék</i> c. könyvének megfelelő részleteit.
Óra	Téma Mű	Fogalmak, összefüggések	Tanulói tevékenységek	Szemléltetés	Differenciálás, mélyítés, dúsítás
AZ ÓKORI GÖRÖGSÉG IRODALMÁBÓL 14 ÓRA					
7.	Az európai irodalom kezdetei; a homéroszi eposzok eposzi kellékek	antikvitás, mintakövetés, az antik irodalmi-művészeti hagyomány jelentősége, eposz , homéroszi kérdés eposzi kellékek: segélykérés, tárgymegjelölés, a dolgok középre vágó kezdés, seregszemle, epikus hasonlat, állandó jelző, toposz, isteni beavatkozás, késleltetés, előreutalás	tudásmozgósítás, meglévő ismeretek rendszerezése, tankönyvi szöveg, táblázat önálló feldolgozása táblázatértelmezés, házi feladat: tudásalkalmazás – választva a Tk. 69. o. 4–9. feladataiból memoriter: <i>Iliász 1–7. sor</i>	Tk. I. k. 64–66. o. képei, táblázata <i>Odüsszeia VIII. ének</i> – részlet	Varró Dániel: <i>Túl a Maszat hegyen</i> – részletek
8.	Az időmértékes verselés	rítmus, verselés, időmértékes vers , hosszú és rövid szótag, versláb, jambus, trocheus, daktilus, spondeus, hexamerer	képelemzés, a szabályos ismétlődés példázása, verstani gyakorlatok, hexameter ritmizálása és jelölése tanári segítséggel, majd önállóan, hangos (skandáló) olvasás	Tk. I. k. 70. o. Vasarely-képek	
9–11.	A trójai mondakör Részletek az Iliászból és az Odüsszeiából Iliász: I. ének (<i>A dögvész. Akhilleusz haragja</i>) vagy XVIII. ének (<i>Akhilleusz pajzsa</i>)	eposzi cselekmény trójai mondakör, eposzi tárgy, hőstípus , hőseszmény, embereszmény, érték , egyén és közösség viszonya, epizód , utazástoposz, szerkezet , elbeszélői szerep, egyenes beszéd , idézet	szövegtömörítés, képregény készítése hosszabb eposzrészletek önálló, otthoni olvasása, közös értelmezése, cselekményvázlat készítése, megértési nehézségek azonosítása, tanulói kérdés, képi és szöveginformációk összekapcsolása, összehasonlítása, önálló kutatás, gyűjtőmunka internet használatával, szövegelemzés grafikai szervezők,	Tk. I. k. 72–79. o. képei és a 89. o. táblázata és Tk. I. k. 90–105. o. képei és a 91. o. táblázata	Trencsényi-Waldapfel Imre <i>Görög regék</i> c. könyvéből vonatkozó történetek önálló olvasása, feldolgozása történetpiramissal <i>Iliász XV. ének</i> – részlet <i>Odüsszeia XII. ének</i> – részlet Odüsszeusz és a nők:

	Odüsszeia: Az <i>Odüsszeia</i> cselekménye és szerkezete I. ének (<i>Az istenek gyűlése</i>) V. ének (<i>Odüsszeusz tutaja</i>) <u>vagy</u> IX. ének (<i>Küklopeia</i>)		szövegfeldolgozó technikák használatával, illusztráció, kreatív írás, drámajáték, szerepbe helyezkedés, érvelés, szerkezeti kapcsolatok azonosítása (részegész, párhuzamok, ismétlődések), értelmezése, elbeszélői hang és szerep azonosítása a szövegben, epikus sorrend megállapítása, a szereplők motivációinak, értékrendjének feltárása		részletek a VI., IX., XI., XIII., és XXIV. énekből
12.	Aiszóposz állatmeséiből	mese, állatmese (fabula) , szerkezet, jellem, tanulság	tankönyvben közölt szemelvények, elolvasása, értelmezése, az egyes mesék szerkezeti sajátosságainak összevetése,	Csáki László A hangya és a tücsök című filmje (YouTube)	
13.	A görög líra Szapphó: <i>Aphroditéhez</i>	líra , személyesség, himnusz , idősík , idősíkváltás, szapphói strófa*	lírai szöveg olvasása, a himnusz műfaji jellemzőinek és a vers poétikai eszközeinek azonosítása, szerepük értelmezése (tanári segítséggel), kreatív írás	Tk. I. k. 109–112. o. képei és ábrái	Szapphó: <i>Úgy tűnik nekem...</i> (Devecseri Gábor és Faludy György fordításában)
14.	Anakreón: <i>Engem a szerelem...</i>	dal , anakreóni dal	a dal műfaji-poétikai jellemzőinek azonosítása, értelmezése, lírai művek elemző szempontjainak alkalmazása, véleményalkotás, érvelés, vita feltárása, lírai szöveg olvasása és értelmezése megadott szempontok szerint	Tk. I. k. 113–115. o. képei, 114. o. fűrtábrája	Anakreón: <i>Gyűlölöm</i> Tk. 116. o. szövegei és feladatai
15.	A görög dráma és színház	dráma , színház , színházi előadás, kardal, Dionüszosz-kultusz, színházépület, tánc tér, nézőtér, drámaverseny, színészek, akció, dikció	drámaolvasási és színházi tapasztalatok összegyűjtése, a tudás önálló bővítése tankönyvi szöveg feldolgozásával	Erika Fischer-Lichte: <i>A dráma története</i> – részlet Tk. I. k. 117–120. o. képei	Tk. 120 o. fűrtábra, 121. o. 1–7. feladat
16–18.	Szophoklész: <i>Antigoné</i>	thébai mondakör, mítosz és dráma, tragédia , tragikum , konfliktusos dráma (alaphelyzet, situáció , konfliktus, tettváltás, viszonyváltás, késleltetés, tetőpont, záró helyzet), dialogus , monológ, akció, dikció, katarzis , olvasat	drámai szöveg önálló (otthoni) olvasása; epikus sorrend megállapítása, drámai szövegértelmezés, jelenetek dramaturgiai elemzése, rendezői utasítások megfogalmazása; a szereplők értékállításainak, motivációinak, a drámai viszonyrendszer	Tk. I. k. 121–132. o. képei, ábrái	Tk. 136–137. o. Antigoné-értelmezések Részletek Arisztotelész: <i>Poétika</i> c. művéből

			alakulásának (ellentétek, párhuzamok) feltárása grafikai szervezők, szövegelemző és drámapedagógiai eljárások, továbbá interpretációs stratégia (konfliktusos drámamodell) alkalmazásával; eltérő magatartásformák és igazságok jellemzése, értékelése, érvelés, cáfolás, bizonyító idézetek keresése, gyűjtőmunka, szövegalkotás, vita; képregény készítése; képi és szöveges információk összekapcsolása; házi feladat: kutatás, gyűjtés, alkotás, szövegalkotás, érvelés a tankönyv feladataiból memoriter (pl. Kreón trónbeszéde vagy Antigoné panaszdala), tankönyvi ismeretközlő-értelmező szöveg reflektáló olvasása jelöléstechnikával		
19–20.	Szophoklész: <i>Oidipusz király</i>	thébai mondakör, mítosz és dráma, tragédia, tragikum, konfliktusos dráma (alaphelyzet, szituáció, konfliktus, tettváltás, viszonyváltás, késleltetés, tetőpont, záró helyzet), dialógus, monológ, akció, dikció, katarzis, olvasat	a műrészlet csoportmunkában történő feldolgozása a tankönyv feladatai segítségével Oidipusz tárgyalásnak megrendezése (Tk. 134. o. 11.) házi feladat Tk. 134. o. 12, 13.	Tk. 134–135. o. képei	
Óra	Téma Mű	Fogalmak, összefüggések	Tanulói tevékenységek	Szemléltetés	Differenciálás, mélyítés, dúsítás
A RÓMAI IRODALOMBÓL 4 ÓRA					
21.	A latin költészet remekeiből Catullus: <i>Éljünk Lesbia...</i>	a görög hagyomány és a latin művészet kapcsolata, Pax Romana, új költők, retorikus szerkezet, hiperbola, feszültség, értékszerkezet; a hellenizmus és a késő köztársaság korának hasonló életérzése	tudásmozgósítás, önálló ismeretbővítés jelöléstechnikával jóslás, verselemzés, értelmezés, jóslásellenőrzés házi feladat: kreatív írás, Tk. 139. o. 15.	Részlet John Reich történész írásából Tk. I. k. 140–143. o. képei	Szabó Lőrinc, Faludy György, Kovács András Ferenc – fordítás, átköltés, újírás, Tk. 143. o. Catullus: <i>Gyűlölök és szeretek</i> Petri György: <i>Mari bűnei</i>

22.	Vergilius és az ekloga <i>IX. ecloga</i>	hellenisztikus hagyomány, ekloga, idill, bukolikus téma, párbeszédes forma, idő- és értékszembesítés	hatalommal szembeni magatartáslehetőségek megnevezése és értelmezése, választás, vélemény megfogalmazása; magatartásformák azonosítása, értékelése a versben, műfaji jellemzők feltárása elemző értelmezéssel; illusztráció készítése	Tk. I. k. 145. o., 147. o. kép	
23.	Horatius ódaköltészete <i>Licinius Murenához</i>	óda , arany közép, retorikus szerkezet, érvelés, kép és bölcsmondás, hajótoposz, allegória , a külső hatások belső kiegyenlítése mint a harmónia forrása, (alkaioszi versszak* , élj a mának)	jóslás, állókép vagy rajzolás, elemző értelmezés; magatartásmodell azonosítása, értelmezése szövegelemző eljárásokkal, az óda műfaji konvencióinak azonosítása; házi feladat: kreatív írás, Tk. 149. o. 13–15. feladatból választva	Alkaiosz: <i>A hajó</i>	Horatius: <i>Ars poetica</i> – részlet Alkaiosz: <i>A hajó</i> Horatius: <i>Thaliarchushoz</i>
24.	A latin verses epika néhány alkotásából Egy átváltozástörténet Ovidiustól <i>Pygmalion</i> – részlet az <i>Átváltozásokból</i> vagy Vergilius: <i>Aeneis</i> – részlet vagy Phaedrus és az állatmese	átváltozásmítosz, az alkotói folyamat mint utánzás és mint teremtés a homéroszi eposzok és az <i>Aeneis</i> fabula* , tanítás, szórakoztatás	tudásmozgósítás, előzetes (otthoni) olvasás, elemző értelmezés, véleményalkotás, vita, szövegtömörítés, illusztráció, interjú, kreatív írás tudásmozgósítás, kutatás, összehasonlítás szemponttáblázattal tudásmozgósítás, elemző értelmezés vagy drámajáték (Lásd: Módszertani kézikönyv 132. o.), kreatív írás	Részlet Arisztotelész <i>Poétikájából</i> (Tk. I. k. 130. o.), illetve a <i>My Fair Lady</i> című filmből Tk. I. k. 155–157. o. képei	Heltai Gáspár: <i>A hollóról és a rókáról</i> Örkény István: <i>Gyász</i> Romhányi József: <i>A róka és a holló</i> (két variáció)
Az antikvitás irodalma – témazáró					
2 óra					
25.	Összefoglalás, rendszerezés: az antikvitás irodalma		házi feladat: Tk. 161. o. 1–11. otthoni felkészülés a tankönyv összefoglaló kérdései szerint, megbeszélés csoportmunkával a tanórán, önértékelés, csoportok önértékelése	csoportposztterek, prezentációk	

26.	Témazáró dolgozat	a kétszintű érettségi vizsga követelményeihez igazodva (műveltség, irodalomelmélet, szövegértés, szövegalkotás)			Már az első feladatlap összeállításakor célszerű az érettségi vizsga követelményeit szem előtt tartani, és az ismeret jellegű tudás mellett helyt adni szövegértési és szövegalkotási feladatnak is.
Óra	Téma Mű	Fogalmak, összefüggések	Tanulói tevékenységek	Szemléltetés	Differenciálás, mélyítés, dústítás
A BIBLIA VILÁGA 10 ÓRA					
27.	Egyetemesség-igény, az európai kultúra alapja	a Biblia fogalma, részei, felosztása; metaforikus világának meghatározó jellemzői; a Biblia mint a művészet nagy kódja; Ószövetség, Újszövetség, kánon, kanonizáció, apokrif* ; a Biblia jelentősége az európai gondolkodásban és művészetben	tudásmozgósítás, képolvasás, ismeretközlő tankönyvi szöveg önálló feldolgozása, tanulói kérdésfeltevés, vázlatírás gondolkodástérképpel; tanulói portfólió készítése a téma végére, portfóliók páros gondozása a téma végéig folyamatosan	otthonról hozott „családi Bibliák” Tk. II. k. 6–7. o. képei	A Biblia könyveinek felosztása, kanonizációja
28.	Az <i>Ószövetség</i> szövegeiből Teremtéstörténetek – <i>A világ teremtése; Az első emberpár az Éden kertjében</i>	teremtéstörténet, célszerű és tervszerű teremtés, szimbólum, szimbolikus nyelv, számszimbolika, gondolatrítmus, szótöismétlés, kétféle elbeszélői hagyomány	a meglévő tudás mozgósítása, a bibliai teremtéstörténet olvasása és elemző értelmezése, a szó szerinti és a metaforikus jelentések megkülönböztetése (tanári segítséggel), vázlatkészítés, értelmezés és összevetés (az ember kétféle teremtése, más teremtéstörténetek)	Tk. II. k. 11–14. o. képei, 16. o. táblázata Akkád teremtéstörténet (Enúma elis) vagy más, korábban olvasott teremtéstörténetek	Jókai Mór: <i>Az arany ember</i> – részlet Mark Twain: <i>Ádám és Éva</i> naplója – részletek
29.	<i>Kiűzetés az Édenből</i>	víz-, kert-, fatoposz, Éden, bűn, büntetés	rajzolás, szövegértelmezés és érvelés grafikai szervezők használatával, vita, a szó szerinti és a metaforikus jelentések megkülönböztetése, (fotóalbum, összehasonlítás, egyéni kutató- és gyűjtőmunka, ismétlődő motívumok feltárása, a témát feldolgozó néhány művészeti alkotás bemutatása és	Tk. II. k. 18–19. o. képei	Bűnismétlő és pusztulástörténetek (<i>Káin és Ábel, Az özönvíz, Babel tornya</i> Sütő András: <i>Káin és Ábel</i> – részlet Umberto Eco: <i>Babeli beszélgetés</i> – részlet

			értelmezése)		Tk. II. k. 20–24. o. képei
30.	Két ószövetségi példázat a bizalomról és a prófétaszerepről <i>Izsák feláldozása</i> vagy <i>Jónás próféta könyve</i>	példázat, próbatétel, hiány prófécia, próféta	asszociáció, bizalomjáték, műértelmezés, az elbeszélés poétikai jellemzőinek azonosítása, szerepük értelmezése, jelentésváltozatok megfogalmazása, kreatív írás vagy asszociáció, emlékezetaktiválás, összehasonlítás, a prófétaszerep és az isteni gesztusok alakulásának elemző értelmezése, állóképek, belső hangok, jelentéslehetőségek megfogalmazása	Tk. II. k. 29. o. képei	Eörsi István: <i>Abrahám és Izsák</i> Babits Mihály: <i>Jónás könyve</i> – részletek
31.	A Zsoltárok könyvéből <i>23. zsoltár</i>	zsoltárok könyve, zsoltár, psalmus, panasz~, hálaadó~, bölcsességi~, bizalomének, metafora, metonímia, mondatpárhuzam	tudásmozgósítás, műfaji és poétikai jellemzők azonosítása, értelmezése házi feladat: zsoltárhagyomány a magyar irodalomban, Tk. II. k. 37. o. (portfólióba tehető)	Tk. II. k. 36. o. ábra Részlet az <i>István, a király</i> c. rockoperából	
32.	Az Újszövetség szövegeiből <i>Részletek Máté evangéliumából</i>	evangélium, Máté, János, Lukács, Márk, szinoptikus, megváltás, Messiás, betlehemes és passiójáték	tudásmozgósítás, szövegolvasás jelöléstechnikával, értelmezés, elemzés, vázlatkészítés megadott szempontok szerint, kreatív írás, kutató-, gyűjtőmunka; XX. századi művek, (műrészletek) olvasása (megtekintése) és értelmezése a témával összefüggésben, szoborjáték házi feladat: Tk. II. k. 46. o. 1–9. (portfólióba tehető)	Pilinszky János: <i>A Szentírás margójára</i> – részlet Tk. II. k. 39–44. o. képei Részlet Pasolini <i>Máté evangéliuma</i> c. filmjéből vagy Greene <i>Godspell</i> vagy Jewison <i>Jézus Krisztus szupersztár</i> c. filmjéből	Dsida Jenő: <i>Nagycsütörtök</i> Babits Mihály: <i>Golgotai csárda</i> Pákolitz István: <i>A szaduceus tünődése</i>
33.	Példázat, példabeszéd A magvető példázata	elbeszélői helyzet, példázat, hétköznapi tapasztalat, állandósult beszédforma	szólásmagyarázat, a példázat szó szerinti és metaforikus jelentéseinek megkülönböztetése, a tartalom művészi elrendezését szolgáló alakzatok kiemelése, szerepük értelmezése, tudásalkalmazás házi feladat: Tk. II. k. 49. o. képéhez	Tk. II. k. 48–49. o. képei	Tk. II. k. 49. o. 1–10. feladatok

			tartozó feladatokból (portfólióba tehető)		
34.	Pál apostol leveleiből <i>Pál I. levele a korinthusiakhoz</i> vagy A jelenések könyvéből <i>János jelenései – részletek</i>	apostol, prédikáció, retorikus szerkezet, alakzatok, jelenés, motívumisméltóds (fa, föld, ég, víz), szerkezeti keret, apokalipszis*	tudásmozgósítás, véleményalkotás, közös olvasás és szövegértelmezés, a prédikáció/jelenés poétikai-retorikai eszközeinek, hatásának vizsgálata, érvelés, vita, illusztrációkészítés	Tk. II. k. 51. o. A tizenkét apostol	Sylveszter János: <i>Az magyar népnek</i> – részlet Fontosabb bibliafordítások
35.	Összefoglalás	Elbeszélésformák és lírai műfajok a Bibliában	házi feladat: Tk. 55. o. 1–12. feladatok otthoni felkészülés a tankönyv összefoglaló kérdései szerint, megbeszélés csoportmunkával a tanórán, önértékelés, csoportok önértékelése, jegyzőkönyv készítése a csoport tevékenységéről		
36.	A tanulói portfóliók bemutatása		közzététel 4-6 fős csoportokban, önértékelés, csoporttársak szóbeli értékelése	kiállítás a tanulói portfóliókból	Ennél a témánál a tanulói portfólió kiváltja a témazáró dolgozatot. Szöveges, fejlesztő értékelés, súlyozott jegy
Óra	Téma Mű	Fogalmak, összefüggések	Tanulói tevékenységek	Szemléltetés	Differenciálás, mélyítés, dúsítás
A KÖZÉPKOR IRODALMÁBÓL 9 ÓRA					
37.	A középkor	középkor , kettős világ- és emberkép, egyházi és világi irodalom; a középkori irodalom műnemei, műfajai, román és gótikus stílus, gregorián	tudásmozgósítás, összevető értelmezés, jóslás, példázás, kérdésposzter készítése, tankönyvi szöveg önálló feldolgozása, vázlatkészítés	Tk. II. k. 56–59. o. képei Részlet <i>A rózsza neve</i> c. filmből, Részletek Dobszay László és Szendrei Janka <i>Estétől estéig – gregoriánok</i> kazettájáról	
38.	A vallomás mint lelki önéletrajz Szent Ágoston: Vallomások	ókeresztény irodalom, önreflexivitás* , útallegória, allegorikus kifejezőmód, vallomás , (az olvasási technika változása és az új típusú személyiség kialakulása, patrisztika, skolasztika),	beszélgetés a lelki folyamatok „gondozásának” tapasztalatáról, az elbeszélői helyzet értelmezése, az allegorikus kifejezőmód és az önreflexivitás néhány poétikai eszközeinek kiemelése és értelmezése, kreatív írás,	Tk. II. k. 59. o., 64–66. o. képei, 63. o. táblázata	keresztény bölcelet, kolostori kultúra és szerzetesrendek a középkorban

			<p>érvelés önálló feldolgozás, házi feladat: Assisi Szent Ferenc: <i>Naphimnusz</i> önálló olvasása, címmeditáció, a <i>Naphimnusz</i> tematikus, motivikus, poétikai jellemzőinek elemző értelmezése, kutatás; Tk. I. k. 67–71. o.</p>		
39.	<p>Himnuszköltészet Jacopone da Todi <i>Stabat Mater</i> és az <i>Ómagyar Mária-siralom</i> összehasonlító elemzése</p>	<p>himnusz, a középkori himnuszköltészet hagyományba ágyazottsága, liturgikus szerepe, a korai és érett középkor himnuszköltészetének jellemzői, metaforák, motívumok, gondolatalakzatok Mária-himnusz, ima, siralom, szekvencia, Leuveni Kódex</p>	<p>öt soros írása, tudásmozgósítás, címmeditáció, jóslás, megnevezések, beszédhelyzetek értelmezése; nézőpontok, történesmozzanatok sorrendjének azonosítása és összevetése a versekben, műfaji-formai-poétikai jellemzők összehasonlító vizsgálata; szemponttáblázat készítése</p>		<p>Demjén Ferenc: <i>Honfoglalás</i> – részlet, P. Mobil: <i>Honfoglalás</i> – részlet <u>vagy</u> Kovács András Ferenc: <i>Madonna a gyermekkel</i></p>
40.	<p>Prédikáció írott magyar nyelven <i>Halotti beszéd és könyörgés</i></p>	<p>prédikáció, Pray-kódex</p>	<p>címmeditáció, beszédhelyzet vizsgálata, szerkezeti-nyelvi elemzés, összevetés a bibliai teremtés- és bűnesettörténettel, érvelés önálló feldolgozás, házi feladat: legendák, intelmek, geszták – a középkori irodalom néhány további jellemző prózaműfaja (<i>Margit-legendá</i> önálló olvasása, feldolgozása a 87. o. feladatai segítségével vagy <i>Szent István intelmei Imre herceghez</i> a 88. oldal feladati segítségével vagy <i>Gesta Hungarorum</i> a 89. o. feladatai segítségével)</p>	<p>Tk. II. k. 82–83. o. képei</p>	<p>Kosztolányi Dezső és Márai Sándor <i>Halotti beszéd</i> c. versei – részletek</p>

41.	Világi irodalom Walter von der Vogelweide: <i>A hársfaágak csendes árnyán</i>	lovagi epika és líra, trubadúrok, minnesängerek, vágánsköltészet	címmeditáció, jóslás, (lovageposz, lovagregény, jelképhasználat), elemzés, értelmezés, világ- és emberkép, értékrend vizsgálata, összehasonlítás, kreatív írás, házi feladat: <i>Tavaszi édes mámorában</i> Tk. II. k. 94–95. o. (<i>Carmina Burana</i>)	Tk. II. k. 91–95. o. képei; 96. o. ábra	Részlet a <i>Roland énekből</i> és a <i>Gyalog-galopp</i> c. filmből <u>vagy</u> Részlet Carl Orff <i>Carmina Burana</i> c. művéből
42–43.	Egy misztikus utazás Részletek Dante <i>Isteni színjátékából</i> <i>Pokol I. ének</i> – részlet <i>Pokol III. ének</i> – részlet	misztikus túlvilági utazás, isteni sugallat, műfajszintézis, allegorikus kifejezőmód , művészetfelfogás, számmisztika, tercina, ptolemaioszi világbkép, toposzok: út, utazás, utazó, erdő, völgy, hegy; (antik hagyomány, hit és tudás viszonya)	előfeltétel tudás megteremtése, szócikkolvasás és -értelmezés, alkalmazás, szoros szövegértelmezés szövegfeldolgozó technikák használatával, listakészítés, rangsorolás, összehasonlítás (összevetés a homéroszi hagyománnyal, elemzés-értelmezés, vita, érvelés, példázás, esszéírás) házi feladat: Tk. II. k. 101. o. 22. és/vagy 110. o. 15.	Tk. II. k. 97., 102., 104., 106–107. o. ábrái, 97–111. o. képeiből	Dante: <i>Az egyeduralom</i> – részlet Homérosz: <i>Odüsszeia XI. ének</i> – részlet <i>Újszövetség: Pál II. levele</i> – részlet <i>Pokol XXVI. ének</i> – részlet
44–45.	Személyesség és öntudat Villon költészetében: <i>Ballada a Vastag Margot-ról</i> <u>vagy</u> <i>Gyász-irat</i>	<i>Kis Testamentum, Nagy Testamentum</i> , balladaforma, haláltánc, Ubi sunt formula, oktáva, akrosztikon, a személyiség öntapasztalatának változása, irónia, önirónia, vallomásos lírai önéletrajz, argó, vágáns hagyomány	világ- és emberkép, értékrend vizsgálata, kreatív írás, helyzetgyakorlat, verselemzés, értelmezés (téma, beszédhelyzet, beszédmód, értékrend, forma, a személyesség jelenléte), tanultak alkalmazása, jelenetírás, érvelés, vita házi feladat: Tk. II. k. 114. o. 1–5. (<i>Ballada a hajdan való idők szépasszonyairól</i>)	Tk. II. k. 112–122. o. képei, 122. o. ábra a Kaláka együttes Villon-kazettája	Mészöly Dezső és Lator László Villonról – részletek; Részletek a <i>Nagy Testamentumból</i> ; <u>vagy</u> <i>A felakasztását váró Villon négy sora</i>
Óra	Téma Mű	Fogalmak, összefüggések	Tanulói tevékenységek	Szemléltetés	Differenciálás, mélyítés, dústítás
A RENESZÁNSZ IRODALMÁBÓL					
Epika és líra					
18 óra					
46.	Egy világiasabb szemlélet felé	a reneszánsz fogalma, önértelmezése, viszonya az antikvitáshoz és a középkorhoz; humanizmus , humanisták, természetelvűség, tükörmetafora, utópia , reformáció , könyvnyomtatás	tudásmozgósítás, listakészítés, csoportosítás, tanulói kérdés, tankönyvi szöveg önálló feldolgozása szakértői mozaikkal, jelöléssel	Tk. II. k. 124–127. o. képei	A reneszánsz érvényessége, természettudományok
47.	Petrarca szonettjei Petrarca:	<i>Dalokönyv</i> , petrarcai szonett , shakespeare-i szonett, petrarcai hagyomány	jóslás, tudásmozgósítás, verselemzés, a reneszánsz költészet jellemzőinek, világ-	Szerb Antal Petrarcaról – részlet	Shakespeare: <i>130. szonett</i>

	<i>Ti szerencsés füvek, boldog virágok</i> vagy <i>Pó, földi kérgem</i>		és emberképének, azonosítása, összehasonlítás, a szonettforma ritmus és rímképletének vizsgálata, lényegkiemelés, általánosítás	Tk. II. k. 130–134. o. képei	
48– 49.	A szórakoztató rövidtörténet Boccaccio: <i>Dekameron</i> , Első nap, harmadik novella	<i>Dekameron</i> , novella , összetett elbeszélői helyzet, szórakoztató előadásmód, nézőpont, példázat a példázatban, reneszánsz értékrend	az elbeszélés műfaji jellemzőinek felelevenítése, kiegészítése és alkalmazása közös műértelmezésben, pletykajáték	Babits Mihály Boccaccióról – részlet Tk. II. k. 138–140. o. képei, 140. o. ábra	
50.	Egy Boccaccio- novella önálló feldolgozása.	női szerepek, műfaji hagyomány	Tk. II. k. 139. o. 1–4. feladatai alapján önálló olvasás, összehasonlító szemponttáblázat készítése		
51– 52.	A humanizmus és a reformáció Magyarországon Janus Pannonius itáliai epigrammáiból	udvari reneszánsz, humanista költészet, az európai és a magyar művelődés természetes kölcsonhatása, epigramma	előzetes tudás összegyűjtése és csoportosítása, előfeltevések megfogalmazása, az itáliai epigrammák műfaji-poétikai jellemzőinek azonosítása és értelmezése, az irónia nyelvi eszközeinek vizsgálata	Tk. II. k. 142–143. o.	
53– 54.	Janus Pannonius: <i>Búcsú Váradtól</i> és a <i>Egy dunántúli mandulafáról</i>	búcsúvers, tájvers, elégia, epigramma, latin nyelvűség, tájvers, búcsúvers, humanista értékrend, középeurópaiság-tudat, allegorizáció (újplatonizmus)	tudásmozgósítás, versértelmezés: poétikai- szerkezeti, motivikus jellemzők, reneszánsz vonások közös feltárása, perspektívaváltások azonosítása, értelmezése, ötsoros írása, asszociáció, beleképzéletes levél írása, memoriter: egy Janus-vers megtanulása	Tk. II. k. 145–147. o. képei	
55.	<i>Pannónia dicsérete</i> és az <i>Egy dunántúli mandulafáról</i> összehasonlítása vagy Ady Endre: <i>Mátyás bolond diákja</i> kapcsán Janus portréja	reneszánsz, humanizmus, beszédhelyzet, motívumrendszer, költőszerep	a választott mű/művek önálló feldolgozása Tk. II. k. 147. o., 148. o. 149–150 o. feladatai segítségével		

	vagy Janus Pannonius: <i>Saját lelkéhez</i>				
56.	Értékelés		az önálló feldolgozások értékelése, az esetleges hiányosságok megbeszélése		
57.	A reformáció százada	reformáció, bibliafordítás, könyvnyomtatás, a reformáció irodalmi műfajai (históriás ének* , prédikáció, levél, vitadráma, zsoltár, fabula* , széphistória)	tudásmozgósítás, csoportosítás, műveltségbővítés tankönyvi szöveg önálló feldolgozásával, vázlatírás	Tk. II. k. 151. o. ábra	Tk. II. k.152. o. 1–3.
58– 59.	Balassi Bálint: <i>Hogy Júliára találá, így köszöne neki vagy Kiben az Celia szerelméért való gyötrelméről szól...</i>	portré, énekvers, szövegvers őnelemző lírai személyiség, aszimmetrikus kötetkompozíciós elv , tematikus elv, epikus keret, harang- és malomtoposz, összetett költői kép, oximoron	beszélgetés a nyelvi idegenség tapasztalatáról, kérdésének megbeszélése, szómagyarázat, tudásmozgósítás helyzetgyakorlattal, címmeditáció, elemző értelmezés: a vershelyzet és eseménysorrend, a hangsúlyozottan tudatos szövegformálás szerkezeti, poétikai jellemzőinek vizsgálata, állókép, illusztráció, kreatív írás szerepbe helyezkedéssel, közös éneklés, szemléltető ábra készítése	Csörsz Rumen István – Kőszeghy Péter – Pálffy Géza – Szentmártoni Szabó Géza: <i>Balassi Bálint és kora</i> , Balassi Kiadó, 2004. Kosztolányi Dezső és Komlós Tibor Balassiról – részletek Tk. II. k. 153–159. képei, 108. o. ábra	Kovács András Ferenc: <i>Hymnus matutinus</i> és Balassi: <i>Bánja, hogy szerelmesétől hajnalban kell elmenni</i>
60.	<i>Egy katonaének</i>	híd szerkezet, életkép , szinekdoché, ütemhensúlyos verselés , Balassi-strófa	tudásmozgósítás, információ-összekapcsolás, véleményalkotás, verselemzés-értelmezés: szerkezet, téma, poétikai eszközök; állókép, kreatív írás, tankönyvi szöveg reflektáló olvasása jelöléstechnikával	Tk. II. k. 160–161. képei, 163. o. ábra	
61.	Balassi: <i>Borivóknak való</i>	beszédhelyzet, műfaj. reneszánsz természetszemlélet az érettségi vizsga szövegalkotási feladatainak általános értékelő szempontjai (tartalom, szerkezet, nyelv)	Önálló feldolgozás, versértelmező dolgozat a tankönyv 167. o. feladatai segítségével		

62–63.	<i>Adj már csendességet...</i>	zsoltár, tudatos szövegformálás, megalkotottság, reneszánsz vallásosság	műfajmeditáció, verselemzés, értelmezés, összehasonlítás, a reneszánsz vallásosság jellemzőinek azonosítása a versben, illusztráció házi feladat: Tk. II. k. 166. o. 1–2., memoriter – egy Balassi vers megtanulása pályakép feldolgozása gondolkodástérképpel	Tk. II. k. 165. o. ábra	Balassi és Ady versidézetek (<i>Kiben bűne bocsánatáért könyörög, Balassi Bálint nevére, Háborúit és szíve fájdalmát..., Bosszús, halk virágének, Az Úr érkezése, Imádság háború után</i>)
Az középkor és a reneszánsz irodalma – témazáró 2 óra					
64.	Összefoglalás a középkor és a reneszánsz epikája és lírája		otthoni felkészülés az összefoglaló tankönyvi kérdések alapján, megbeszélés-egyeztetés a tanórán, csoportmunka, prezentáció (Tk. II. k. 123. o. 1–13. o.; 201. o. 1–7.)		
65.	Témazáró	a kétszintű érettségi vizsga követelményei szerint összeállítva (műveltség, irodalomelmélet, szövegértés, szövegalkotás)			
Dráma 7 óra					
66–67.	Az angol reneszánsz dramaturgia és színház	Erzsébet-kor, létezők láncolata, középkori drámahagyományok: moralitás, misztérium, mirákulum; dramaturgia, hármas tagolású színpad, a színház, színészet megítélése, a közönség	csoportmunka, prezentáció egy moralitás előadása (Tk. I. k. 169. o. 1–2. feladat), csoportok felkészülése, szerepek kiosztása, dialógusok megírása, előadás, az előadások értékelése	Claybourne-Treays: <i>Shakespeare világa</i> , Park Kiadó, 1997. Madden: <i>Szerelmes Shakespeare</i> c. film: a Globe Tk. II. k. 170. o. 1–2., 168–171. o. képei	
68–70.	Shakespeare: <i>Romeo és Júlia</i> vagy <i>Hamlet</i>	a mű hagyományba ágyazottsága, konfliktusos dráma, metaforikus drámanyelv, jellem (karakter) blank verse, tragédia, komédia, színmű filmadaptáció	elsődleges olvasói tapasztok előhívása, drámaelemzés megadott szempontokkal: a konfliktusos modell alkalmazása, a korfordulós értékszerkezet feltárása, a drámai viszonyrendszer értelmezése, eltérő magatartásformák, nézőpontok és igazságok jellemzése, véleményformálás; idézetkeresés, gyűjtőmunka, grafikai szervezők alkalmazása, érvelés,	Tk. II. k. 172–189. o. képei, 183. és 189. o. ábrái; Részlet Zeffirelli <i>Romeo és Júlia</i> és Madden <i>Szerelmes Shakespeare</i> c. filmjéből <u>vagy</u> Zeffirelli <i>Hamlet</i> és/vagy	Heller Ágnes és Kállay Géza Shakespeare drámaelművészetéről – részletek Shakespeare-kommentárok – részletek Jarry: <i>Übü király</i> – részlet

			csoporthatás, drámajátékok, érvelés, vita; gyűjtőmunka, szoros szövegelemzés, kreatív írás, összehasonlítás (antik dramaturgia, filmek vagy Jarry-dráma); tankönyvi értelmezések reflektáló olvasása jelöléstechnikával, kutatás, beszámolás; előadás, prezentáció: Tk. I. 173. o. 27–31.(csoporthatásban feldolgozva, egy-egy feladatot választva)	Tom Stoppard: <i>Rosencrantz és Guildenstern halott c.</i> filmjéből	
71.	Összefoglalás		a tankönyv összefoglaló kérdéseivel: otthoni felkészülés, órai megbeszélés, csoportmunka (Tk. II. k. 174. o. 34.; 182. o. 29.; 187. o. 30–31., 188. o. 32–24; 201. o. 8., 9. 10. feladatok)		
72.	Shakespeare <i>Romeo és Júlia</i> , illetve <i>Hamlet c.</i> drámája egy részletének megadott szempontú értelmezése: pl. drámai konfliktus, jellem, belső hangok, nyelvhasználat				
Késő reneszánsz, barokk, klasszicizmus 2 óra					
73–74.	Cervantes: <i>Don Quijote</i> –részlet	manierizmus, pikareszk, figurakettős, regény, lovagregény-paródia , viszonylagosság, hangsúlyozott megalkotottság, elbeszélői szerepek	olvasói tapasztalatok és meglévő tudás összegyűjtése, regényrészlet értelmezése, elemzése, karakterelemzés, stíloselemzés (a paródia és a humor nyelvi eszközeinek azonosítása), véleményalkotás, vita, kreatív írás	Unamuno <i>Don Quijote és Sancho Panza élete</i> – részlet Részlet Hiller <i>La Mancha lovagja c.</i> musicaljéből Tk. II. k. 192–199. o. képei	Borges: <i>Pierre Ménard, a „Don Quijote” szerzője</i> – részlet